Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

BIULETYN KOWIEŃSKI

WILBI

WILEŃSKIE BIURO INFORMACYJNE (WILBI) GARBARSKA 7—2.

Nr. Wilno, dnia 25 marca 1936 r. 1437.

Treść numeru:

x

x x

I. ZAGADNIENIA POLITYKI ZAGRANICZNEJ.

1/. "LIETUVOS AIDAS" O ZNACZENIU ŻELAZNEGO FUNDUSZU WILEŃSKIEGO. "L.Aidas" Nr.135 z 23.III.1936 r. Art.p.t. "Przygotowujmy się do wielkiej pracy wileńskiej". Streszczenie:

Cele i zadania wileńskiego Funduszu Żelaznego niejednokrotnie były już oświetlane. Fundusz jest bodźcem, który mobilizuje materjalne siły Narodu Litewskiego do walki o Wilno i o lepsze jutro uciskanych przez okupantów Litwinów wileńskich. Żelazny Fundusz Wileński istnieje już cztery lata. Zdążył on pozakładać już swe oddziały po całej Litwie. Fundusz posiada ok.2.000 punktów, gdzie się rozdaje paszporty i znaczki wileńskie. W ciągu czterech lat praca tych punktów dała na potrzeby wileńskie 300 tys litów z których część składa się na Żelazny Fundusz Wileński, zaś druga część zużywa się na popieranie Litwinów wileńskich za wiedzą i aprobatą prezydenta państwa, jako naczelnego patrona Funduszu Wileńskiego.

Działalność Żelaznego Funduszu Wileńskiego ożywia się z każdym rokiem, znajdując w społeczeństwie coraz szersze uznanie. Świadczy o tem wzrost środków pieniężnych zebranych w roku ub. na rzecz Funduszu. Fundusz ma nadzieję, że aktywność społeczeństwa będzie się wciąż wzmagała. Fundusz oczekuje przeto i w r.bież. szczerego poparcia swej pracy. W r.bież. w okresie od 15 maja do 15 czerwca na terenie całej Litwy organizuje się szeroka akcja rozsprzedaży paszportów i znaczków wileńskich.

Litwini szykując się do tej kwesty powinni opierać się na trzech naczelnych zasadach walki o Wilno: na wierze w Wilno, postanowieniu walki o Wilno i na żywej pracy skierowanej ku wyzwoleniu Wilna. O ile wszyscy Litwini przejmą się temi zasadami, cele litewskie coraz bardziej zbliżone będą do realizacji tych ideałów.

Wiara w Wilno jest hartowaniem litewskiej woli. Prześladowanie Litwinów wileńskich jest niczem innem jak tylko polskiem złoszczeniem się spowodu litewskiej siły woli i litewskiej wytrwałości. Litwini wileńscy mimo wyrządzanych im najcięższych krzywd, wierzą w wyzwolenie Wilna i ta ich wiara nie wygaśnie dopóki Litwini z Niepodległej Litwy będą wierzyli tak samo i popierali wiarę swych braci wileńskich.

Ta wiara litewska musi iść w parze ze zdecydowaniem walki o Wilno. Każda bowiem idea jest silna, gdy ma silne poparcie. Litwini powinni pracować dla Wilna z całem oddaniem, wkładając w tę pracę całą swą duszę i cały patrjotyzm, gdyż jest to największy ideał Narodu Litewskiego. W ten sposób Naród Litewski przezwycięży nowy ucisk i wszystkie przeszkody. /A-8/6/.

2/. "RYTAS" O POLSKIEJ POLITYCE. "Rytas" Nr. 68 z 23. III.1936 r. Artykuł p.t. "Polska na rozdrożu". Streszczenie:

Ze śmiercią Marszałka Piłsudskiego zmieniła się wewnętrzno-polityczna sytuacja w Polsce. Należało zresztą tego oczekiwać, gdyż chodziło przecież o system rządów oparty na autorytecie jednostki. System wprawdzie jeszcze żyje, lecz tylko zewnętrznie i to raczej automatycznie. Wyraźnie natomiast widać, że autorytet dyktatora znikł bezpowrotnie.

Marszałek Piłsudski nie pozostawił następcy. Po śmierci Piłsudskiego władza przeszła w ręce rządu Sławka, który usiłował odegrać rolę "następcy tronu". Sławek przeprowadził przez Sejm i Senat nową ordynację wyborczą, sądząc że w ten sposób ustabilizuje nowy system polityczny, będący dziwną mieszaniną idej faszystoskich i starych pruskich zasad monarchicznych. Sądził też, że na cały czas zapewni rządzącej partji monopol rządów. Jednak po wyborach, które nastąpiły we wrześniu, naród wykazał, że nie zgadza się z temi posunięciami rządu. Znaczna większość uprawnionych do głosowania nie wzięła udziału w wyborach. Posłowie i senatorowie, będąc ludźmi z jednej partji politycznej, zaczęli jednak niemiłosiernie ze sobą się kłócić o sprawy osobiste. Pozatem w wyniku tych przeprowadznych pod naciskiem partji rządzącej wyborów, zostali przeważnie "wybrani" ludzie o niewielkiej wartości moralnej i bardzo wątpliwych kompetencjach. Zrozumiałą jest rzeczą,

że takie przedstawicielstwo "narodowe" jest jedynie parodją istotnego stanowiska narodu i z tego względu nie reprezentuje woli i interesów szerokich mas ludności.

Nieudana próba zrealizowania/ nowego systemu politycznego wywołała głęboki rozłam w sferach rządowych. Prezydent Republiki korzystając ze swych szerokich pełnomocnictw, trochę nieoczekiwanie zmienił rząd mianują premjerem Kościałkowskiego. Klika pułkowników, która była przy władzy w czasie śmierci Piłsudskiego odeszła za kulisy i cichaczem przejawia swą opozycyjność. Wprawdzie pozostało jeszcze w rządzie dwuch pułkowników: płk.Beck i płk.Michałowski. Jak należy się na nich zapatrywać? Jako na swoistych zakładników, obserwatorów czy może jako na "sabotażników"?

Nowy pod względem politycznym rząd polski jest nieśmiałą i niezdecydowaną modyfikacją starego systemu. Rząd Kościałkowskiego niejednokrotnie dał do zrozumienia, że dopatruje się w tym systemie słabych miejsc. Nie zanosi się jednak na to, by rząd Kościałkowskiego zaczął działać tak, jak wymaga poznanie tych wad. Wprowadzony przez Sławka system polityczny pozostaje w dalszym ciągu. Pod względem gospodarczym rząd wypowiedział się publicznie, otwarcie i śmiało, że sytuacja jest ciężka i poszedł w dalszym ciągu po tej samej drodze deflacji, która okazała się dla Polski szkodliwa.

Należy oczekiwać, że walki jakie się odbywają pomiędzy różnemi klikami i grupami sfer rządowych, toczyć się będą nadal zanim nie doprowadzą do całkowitego rozłamu. Czas istnienia obecnego systemu zależeć będzie od tego, czy inne siły społeczne, przeciwne lub przynajmniej obce temu systemowi, dostatecznie się zorganizują by móc wywierać wpływ na polityczne życie kraju. Jedno jest tylko jasne, że nigdy już nie uda się ożywić starego autorytetu, któryby poparł obecny system. Beznadziejne są również wysiłki pozyskania dla tego systemu szerszych mas ludności. Masa narodu skupia się głównie koło dwuch ośrodków myśli i akcji. Pierwszym ośrodkiem są prawicowi nacjonaliści. Są oni przeciwni polityce zagranicznej Becka. Partja ta przywłaszczyła wiele idej hitleryzmu, prowadzi ostrą i systematyczną kampanję antysemicką i oficjalnie proklamuje swą solidarność z międzynarodowym ruchem faszystoskim.

Drugim ośrodkiem jest demokratyczny front ludowy, będąc jeszcze w stadjum formowania się . Obejmuje on potężne organizacje rolnicze i zawodowe związki robotnicze. To ugrupowanie niejednokrotnie już wypowiadało się wyraźnie i śmiało za stanowczą zmianą kursu polskiej polityki wewnętrznej i zagranicznej.

Dwa te ośrodki rywalizują między sobą. Który z nich zdoła przyciągnąć do siebie większą część niezadowolonego i zawiedzionego narodu? /A-8/23/. P.

K r o n i k a .

3/. SPRAWA WYMIANY WIĘŹNIÓW. "L.Žinios" z 23.III.36r.: Na podstawie wiadomości zamieszczonych w prasie polskiej, Polska ma zamiar zwrócić się do międzynarodowego Czerwonego Krzyża w celu dokonania z Litwą wymiany więźniów. Polacy proponują w celu zamiany 40 Litwinów. /A-8/10/.

4/. PRZYJAZD DZIENNIKARZA POLSKIEGO. "L.Žinios" z 23. III.1936 r. : Dnia 21 marca przybył z Polski na kilkudniowy pobyt do Kowna p.Tadeusz Wasung, członek "Związku Polskich Publicystów Gospodarczych". P.Wasung zamierza zaznajomić się z ruchem oszczędnościowym w Litwie. /A-8/17/.P.

III. ZAGADNIENIA POLITYKI WEWNĘTRZNEJ
I ŻYCIE SPOŁECZNE.

K r o n i k a .

5/. KSIĄŻKA O PREMJERZE TUBELISIE. Prasa ryska z 24.III. 1936 r.: Litewska spółka akcyjna "Pažanga" ofiarowała w dniu imienin premjera litewskiego Józefa Tubelisa książkę poświęconą jego życiu i zasługom dla Litwy.

6/. ODZNACZENIE OFICERÓW LITEWSKICH FRANCUSKĄ LEGJĄ HONOROWĄ. "L.Aidas" z 23.III.1936 r.: Prezydent Republiki francuskiej p.Lebrun udekorował oficerów litewskich orderami Legji Honorowej: 1. dowódcę wojska płk.szt.gen. Rasztikisa, 2. naczelnika sztabu generalnego płk.szt.gen.Czernisa, 3. naczelnika II działu sztabu wojskowego płk.gen.szt.Dulksnisa, 4. dowódcę 1-go pułku huzarów płk.szt.gen. Wałuszisa i 5. gen. w rezerwie Peczialonisa. /C-13/4/.P.

7/. SPRAWA ULOTEK ANTYRZĄDOWYCH NA UNIWERSYTECIE. "L. Aidas" z 24.III.1936 r.: W Uniwersytecie zostało wywieszone pismo prorektora prof.B. Czesnisa do studentów, w którem prorektor wskazuje na fakt rozszerzania na terenie Uniwersytetu ulotek o treści przeciwrządowej. Prorektor prosi studentów, aby zachowywali się z godnością i spokojem oraz nie ulegali agitacji, gdyż w przeciwnym razie może być wywołana ingerencja organów rządowych, co podważy eksterytorjalność Uniwersytetu. /C-29/1/.P.

8/. NOWY NACZELNIK LOTNISKA. "L.Aidas" z 23.III.36 r.: Nowym naczelnikiem kowieńskiego lotniska został mianowany por. rezerwy J.Dżentajtis. /C-16/1/.P.

9/. ZMIANA KODEKSU KARNEGO. "L.Aidas" z 23.III.36 r.: Ulegnie obostrzeniu walka z tajnem pędzeniem spirytusu drogą zwiększenia kar za tego rodzaju wykroczenie. W tym kierunku zostaną zmienione odpowiednie przepisy Kodeksu Karnego. Zostaną również zwiększone kary za podpalenie, oszczerstwa oraz rozszerzanie nieuzasadnionych pogłosek. /C-1/1/.

IV. SPRAWY POLSKIE I INNYCH MNIEJSZOŚCI NARODOWYCH NA LITWIE.

K r o n i k a .

10/. ARESZT NAUCZYCIELA. "Dzień Polski" z 19.III.36 r.: Ibiański Jan, nauczyciel prywatny zam. we wsi Pacuny Pomekle /gm. wędziagolskiej/ dnia 17 b.m. został aresztowany na mocy wyroku woj.komendanta kowieńskiego / z dnia 5 b.m. za Nr.85/ i zesłany do powiatu możejkoskiego na przeciąg jednego roku, jako osoba niebezpieczna dla porządku publicznego. /D-2/10/.P.

11/. UCHYLENIE WYROKU SĄDU. "Dzień Polski" z 19.III. 1936 r.: Trybunał Najwyższy uchylił w dniu 17 marca wyrok Kowieńskiego Sądu Okręgowego z dnia 13 kwietnia 1935 r., skazujący nauczyciela prywatnego z Migdaliszek gm.malackiej pow.uciańskiego p.Justyna Kołba na grzywnę w wys.200 litów z zamianą na 2 tygodnie aresztu za nauczanie dzieci w domu bez pozwolenia oraz za nieprawne założenie szkoły. Sprawa została przesłana do Sądu Okręgowego dla ponownego rozpatrzenia. /D-2/10/.P.

VIII. Z ŻYCIA LITWINÓW I PRASY LITEWSKIEJ W WILNIE.

K r o n i k a .

12/. "VIL.RYTOJUS" O WYSIEDLENIU LITWINA. "Vil.Ryt." z 24.III.1936 r.: 20 marca znany w społeczeństwie litewskiem badacz folkloru litewskiego M.Untulis otrzymał z województwa nakaz opuszczenia w ciągu trzech dni granic Państwa Polskiego./H-4/1/.P.

13/. DOROCZNE ZEBRANIE TOWARZYSTWA "RYTAS". "Vil.Ryt." z 24.III.1936 r.: 22 marca odbyło się doroczne zebranie Towarzystwa "Rytas". W skład zarządu "Rytasa" weszli: prezes ks.K.Czibiras, wiceprezes dyr.Szyksznys, sekretarz-skarbnik W.Budrewicz oraz członkowie: K.Staszys, ks.M.Rasztukis, adw.A.Juchniewicz i R.Mackiewicz. Kandydatami zostali ks.Taszkunas, J.Macejka i inż.Glażys. Do Komisji Rewizyjnej weszli: Z.Staszysowa, ks.Fr.Bielawski i K. Kriszcziukajtis.

x

x x